

ÜRDÜN ÜLKE PROFİLİ

**T.C.
Ticaret Bakanlığı
Dış Temsilcilikler ve Uluslararası Etkinlikler
Genel Müdürlüğü
2020 Temmuz**

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER.....	3
2. GENEL EKONOMİK DURUM	5
3. DIŞ TİCARET.....	7
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	11
5. TÜRKİYE ile TİCARET.....	12
EKLER:.....	14

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Devletin Adı	Ürdün Haşimi Krallığı
Başkenti	Amman
Yönetim Biçimi	Anayasal Monarşi (Krallık)
Devlet Başkanı (Kral) Başbakan	Kral II. Abdullah (1999'dan beri) Dr. Omar Al Razzaz
Resmi Dili	Arapça
Bağımsızlık Günü	25 Mayıs 1946 (İngiltere'den)
Yüzölçümü	89.320 km ²
Nüfus (2018)	9.956.011 (Dünya Bankası)
Para Birimi (döviz kuru)	Ürdün Dinarı (1 Dolar: 0,71 ÜD -sabit-)
Başlıca şehirleri	Amman, İrbid, Zarka, Karak, Mafrak, Akabe
Başlıca Ekonomik Ürünler	Fosfat, turunçgiller, zeytin
Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar	IMF, GAFTA, WHO, WIPO, WMO, WTO

Coğrafi Konum

Akabe Limanı ile Akabe Körfezi'ne açılan ve İsrail ile en uzun sınırı (238 km) paylaşan ülke konumundaki Ürdün, Irak, Suudi Arabistan, Suriye ve Batı Şeria ile sınıra sahiptir. Ürdün topraklarının doğusu daha çok çöllerle kaplı düzlüklerden, batı bölgeleri dağlık arazilerden oluşmaktadır. Ürdün topraklarının %3,32'si ekilebilir arazilerden, %1,18'i düzenli hasat elde edilen alanlardan oluşmaktadır.

Siyasi ve İdari Yapı

İnsanoğlunun ilk yerleşim yerlerinden biri olan Ürdün, eski çağlardan beri pek çok uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. İngiltere'den 25 Mayıs 1946 tarihinde bağımsızlığına kavuşmuştur.

Ürdün, anayasal kurallara bağlı olarak bir Krallık tarafından yönetilmektedir. Ürdün'de esas yürütme ve yasama gücü olan Kral, dış politikaya ve ülkenin stratejik vizyonuna ilişkin önemli kararları almakta, Başbakanı ve Bakanlar Kurulu'nu atamakta, yürütme görevini atadığı Başbakan ve Bakanlar Kurulu aracılığıyla yerine getirmektedir. Kabine üyeleri ise, Başbakan tarafından ve Kral'ın onayı ile atanmaktadır. Kral, Başbakanı parlamentodan ve çoğunluğu oluşturan siyasi grubun içinden atamak zorunda olmayıp, genel uygulama, parlamento dışından atama şeklindedir.

Kral istediği zaman Başbakanın ve Bakanlar Kurulu'nun istifasını isteyebilmekte, Parlamento'yu feshedebilmektedir. Kral aynı zamanda silahlı kuvvetlerin de başkomutanıdır. (<https://portal.jordan.gov.jo/wps/portal#/>)

Ülkede çok sayıda siyasi parti bulunmakta olup, aşiret ve aile bağları da oldukça önemlidir. Parlamento'nun Temsilciler Meclisi ve Senato olmak üzere iki kanadı vardır. Temsilciler Meclisi, 110 milletvekilinden oluşmakta olup, üyeleri 4 yılda bir yapılan seçimler yoluyla halk tarafından belirlenmektedir. 55 senatörden oluşan Senato üyelerini ise Kral atamaktadır. Senatörler 40 yaşını dolduran, önemli kamu görevlerinde bulunmuş olan ve rejime bağlı kişiler arasından seçilmektedir. Senatörlerin görev süresi de 4 yıl olup, bu süre Kral'ın takdirine bağlı olarak uzatılabilmektedir.

Yargının bağımsızlığı, 1952 Anayasası ile güvence altına almıştır. Kral yargıçların atanmasını ya da azledilmesini onaylasa da, uygulamada yargıçlar Yüksek Yargı Konseyi tarafından denetlenmektedir. Hukuk kuralları İslam Hukuku'na ve Fransız Hukuk Sistemi'ne dayanmaktadır.

İdari yapı, 12 vilayetten oluşmaktadır. Ülkenin başlıca ticaret şehirlerinden olan Amman, turizm açısından önemli bölgelerdendir. İrbid'de ve Zarka'da sanayi üretimi gelişmiş düzeydedir. Karak'ta ise madencilik, potas ve fosfat işlenmektedir. Suriye sınırı yakınındaki Mafraq kenti ise imalat ve tarım merkezi olma yönünde gelişimini sürdürmektedir. Akabe şehri, sanayi ve turizm faaliyetleri nedeniyle her zaman yoğun bir liman olmakla birlikte; Akabe Sanayi Bölgesi'nin 1 Ocak 2001'de faaliyete geçişi Liman'ın yoğunluğunu ve bölgedeki emlak yatırımlarını daha da artırmıştır.

Nüfus ve İstihdam

Ülke genç bir nüfusa sahiptir. Nüfusun yaklaşık %60'ı Filistin kökenli vatandaşlardan oluşmaktadır. Yüksek işsizlik, ekonomideki başlıca sorunlardan biridir.

Nüfus Göstergeleri (2018)	Birim	Değer
Ülke nüfusu	Kişi	9.956.011
Başkent nüfusu	Kişi	2.056.000
Başkent nüfusu / Ülke nüfusu	%	21
Nüfus artış hızı	%	1,8
Kentleşme oranı	%	91
15-64 yaş grubu / Ülke nüfusu	%	62
Aktif işgücü / Ülke nüfusu	%	26
İşsizlik oranı (işsiz/aktif işgücü)	%	15
15 yaş üstü okuma-yazma bilen / Ülke nüfusu	%	98

Kaynak: Dünya Bankası (26.6.20)

Önemli yerleşim bölgeleri daha çok ülkenin kuzeyinde ve orta kesimlerinde yoğunlaşmıştır. UNCHR'in 2020 yılı Haziran ayı verilerine göre, Ürdün'de kayıtlı Suriyeli göçmen sayısı 657.287'dir. (<https://www.unhcr.org/syria-emergency.html>)

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Ürdün'ün başlıca maden kaynakları ise fosfat, potas ve şist yağıdır.

Ormanlık alanların tahribi, hayvanların aşırı otlatılması, erozyon ve çölleşme ülkenin başlıca çevre sorunlarıdır. Son yıllarda yaşanan kuraklık, sanayi ve turizm yatırımlarının artması, tarımda suyun verimsiz kullanılması ve hızlı nüfus artışı nedeniyle su ihtiyacının ilerleyen yıllarda daha da artması beklenmektedir.

Ölü Deniz'e su taşıyan Ürdün Nehri'nin sularının son yıllarda aşırı kullanımı sonucunda Ölü Deniz'in su seviyesinin dünyadaki diğer denizlerle karşılaştırıldığında en düşük seviyede olduğu belirlenmiştir. Çevre uzmanları Ölü Deniz'in her an kuruyabileceğine dair uyarılarda bulunmaktadır.

Ülkenin batısında yer alan Ürdün Vadisi, en verimli alanlar olarak kabul edilmekte, meyve ve sebze üretiminin çoğu bu bölgede yapılmaktadır. Ürdün'ün başlıca tarım ürünleri; turunçgiller, domates, salatalık, zeytin, çilek ve çekirdekli meyvelerdir. Sınırlı miktarda petrol ve doğal gaz rezervlerine sahip olan

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	Birim	2017	2018	2019	2020	2021
GSYİH (Cari Fiyatlarla) -SAGP-	milyar \$	88,8	92,7	96,2	93,2	98,5
GSYİH Büyüme (sabit fiyatlarla)	%	2,1	1,9	2	-3,7	3,6
Kişi Başına GSYİH artış (SAGP-)	%	-0,5	-0,1	-0,3	-5	2,5
Enflasyon (tüketici fiyatları ort)	%	3,3	4,5	0,3	0,2	1,6
İşsizlik oranı	%	18,3	18,6	19	-	-
Net Kamu dengesi/GSYİH	%	-3,6	-4,7	-6	-6,7	-5,6
Cari İşlemler Dengesi/GSYİH	%	-10,8	-7	-2,8	-5,8	-5,3

Kaynak: IMF (2020 nisan) *SAGP: Satın Alma Gücü Paritesi

Ürdün gelişmekte olan bir ekonomidir. Yetersiz su/petrol/doğalgaz gibi doğal kaynaklar, yüksek nüfus artışına bağlı işsizlik ve gelir dağılımı bozuklukları, yüksek enflasyon ve yoksulluk, dış yardımlara bağımlılık ve yüksek iç ve dış mali açıklar Ürdün ekonomisinin başlıca yapısal sorunlarıdır.

Bölgesel siyasi istikrarsızlıkların hemen yanında konumlanmış olması ve özellikle komşu Suriye'de yaşanan iç karışıklıklar nedeniyle gerçekleşen mülteci akını, Ürdün ekonomisini olumsuz etkileyen başlıca faktörlerdir. Nitekim, ülkenin süregelen bütçe açığının azaltılması amacıyla uygulanan IMF destekli programlar, politik kaygılar nedeniyle tam olarak hayata geçirilememektedir. Devletin ekonomideki ağırlığının azaltılarak kamu-özel sektör işbirliğinin güçlendirilmesi amacı ile yürütülen özel sektöre dayalı büyüme hedefine rağmen, kamu sektörü hala GSYİH'ye en fazla katkı sağlayan sektördür.

Bununla birlikte, Kral Abdullah'ın tahta geçmesi ve IMF destekli uygulanan liberalleşme politikaları sayesinde Ürdün ekonomisi 2000'li yıllarda toparlanma sürecine girerek rekabet gücü kazanmıştır. Ayrıca, 2000 yılında DTÖ'ye üyelik, özelleştirme politikaları, AB ve ABD ile imzalanan Ticaret Anlaşmaları Ürdün'ün Ortadoğu'nun istikrarlı bir ekonomisi haline gelmesini sağlamıştır.

Özellikle bilgi teknolojileri sektöründe ve Nitelikli Sanayi Bölgelerinde büyüme daha fazla hissedilmiş; geleneksel ihrac pazarları olan Irak'a ve Körfez ülkelerine yapılan ihracatta da ivme kaydedilmiştir. 2000 yılında ekonomik büyüme %4,2 olarak gerçekleşirken, küresel ekonomideki durgunluk ve 11 Eylül 2001 sonrası Körfez ülkelerine karşı oluşan olumsuz bakış açısı, turizm gelirlerini ve yabancı yatırımları olumsuz etkilemiştir.

Ürdün'ün mali ve dış ticaret dengesi dış yardımlarla doğrudan ilişkilidir. Dış destek aldığı ülkelerin başında gelen Körfez ülkelerinin petrol piyasasında yaşanan dalgalanmalara duyarlılığı ve son dönemde petrol fiyatlarının düşük seyretmesi, hem dış yardımları sınırlamakta, hem de bu ülkelerde yaşayan Ürdün vatandaşlarının sağladığı döviz gelirlerinin azalmasına neden olmaktadır.

2003 yılının başında Irak'ın işgal edilmesi ile bir kez daha darbe alan Ürdün ekonomisi, ABD'nin Ürdün'den tekstil ithalatını artırması ve Irak bağlantılı ticaret yollarının yıl ortasında yeniden açılması sayesinde % 4,2'lik bir reel büyüme göstermiştir. Bu tarihten sonra 2004-2007 döneminde Ürdün Irak'a komşu olma durumunu avantaja dönüştürebilmiş, ülkede güvenlik kaygısının yaşanmaması ve yabancılar için Irak'a geçiş kapısı olması sayesinde yabancı yatırımların da etkisiyle %8'ler düzeyinde ve birçok sektörde (otelcilik, emlak, ulaşım vb) büyüme kaydedilmiştir. Global finansal krizin de etkisiyle 2008-2010 döneminde büyüme hızı %7'2'den %2,3'e gerilemiştir. 2011 yılında yine bölgede yaşanan Arap Baharının komşu Suriye'de yol açtığı iç savaş ve Suriyeli mülteciler ekonomik ve siyasi sorunlara neden olmuştur.

2011-2018 döneminde Ürdün ekonomisi %2'ler seviyesinde büyüme gerçekleştirmiştir. Ancak, milli gelirin 2000 yılındaki 8,5 milyar Dolar seviyesinden 2018 yılında 42 milyar Dolara kadar yükselmesiyle gerçekleşen ekonomik büyüme, yüksek nüfus artışı nedeniyle kişi başına milli gelirin artması için yeterli olmamıştır. Nitekim, kişi başı milli gelirin artış hızı 2004 yılından itibaren düşme eğilimine girmiş, 2010-2018 döneminde ise sıfırın altına düşerek %2 küçülmüştür. (Dünya Bankası)

Ürdün'de mevcut politik ve ekonomik kırılganlıkların devam etmesi beklenmektedir. Ürdün'ün hassas durumu göz önüne alındığında, Irak ve Suriye'deki karışıklıkların az da olsa yatışması ile Ürdünlü firmaların bu pazarlara erişiminde iyileşme olması ve bu durumun ekonomide iyileşmeye (yeni iş sahalarının açılmasına) yardımcı olması beklenmektedir.

IMF tahminlerine göre, durgunluk içindeki ülke ekonomisinin Covid19'un da etkisiyle, 2020 yılında %3,7 küçülmesi, 2021 yılında ise %3,6 oranında büyümeyi yakalaması beklenmektedir. Genç ve kadın nüfustaki işsizlik oranı yüksek seyretmektedir. (IMF 2019 yılı ülke gözden geçirme değerlendirmesi: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2019/11/25/pr19435-jordan-imf-staff-completes-2019-article-iv-mission>)

Dünya Bankasının 2020 yılı Mayıs ayında yaptığı ülke değerlendirmesine göre ise; durgunluk içindeki Ürdün ekonomisi 2019 yılında yavaş büyümüştür. Zayıf iç talebin etkisiyle düşük büyüme yaşayan ekonomi, artan net ihracattan ve olumlu ticaret koşullarından yararlanmıştır. Ancak, sınırlı ekonomik büyüme, işgücü piyasası üzerindeki baskıları hafifletmek için yetersiz kalmış, işsizlik artmaya devam etmiştir. Nitekim, işsizlik oranı, 2018'deki %18,6 iken, 2019'da %19,1'e ulaşmıştır.

Ürdün ekonomisine gelecek dönem açısından bakıldığında ise, COVID-19 salgınının küresel ekonomi üzerindeki (olumsuz) etkisi Ürdün'ün kısa vadeli büyüme beklentilerini önemli ölçüde daha da azaltacağı, bununla birlikte, orta vadede kademeli olarak toparlanmanın daha düşük petrol fiyatları ve istikrarlı bir reform ivmesinden yararlanabileceği değerlendirilmektedir. Zayıf ekonomik büyüme ile birlikte zayıf mali performans (düşük kamu geliri), merkezi yönetim (kamu) borcunun 2019 yılında GSYİH'nin %99'a ulaşmasına yol açmıştır. 2020 yılında beklenenden daha yüksek sağlık ve sosyal güvenlik harcamaları, ekonomiyi güçlendirme çabaları karşısında risk oluşturmaktadır. Olumlu taraf ise, 2019 yılında büyük ölçüde ithalat maliyetini azaltmaya yardımcı olan uluslararası petrol fiyatlarındaki düşüş ve uygun ticaret koşulları ülkenin dış ticaretindeki dengesizlikleri önemli ölçüde azaltmıştır. Bu çerçevede, cari işlemler açığı 2018'e kıyasla yaklaşık %60 düşüşle 1,23 milyar ABD Doları'na (GSYİH'nin %2,8'ine) gerilemiştir. COVID-19 salgını ve uluslararası petrol fiyatlarındaki artışın, Ürdün'ün orta vadede ılımlı seyretmesi öngörülen cari işlemler açığı üzerinde olumsuz etkileri olması beklenmektedir. Bununla birlikte, dış talep ve dolayısıyla ihracat, döviz, seyahat ve yabancı yatırımlardaki azalmanın, düşük uluslararası petrol fiyatlarının ekonomi üzerindeki olumlu etkisini zayıflatması beklenmektedir. Yeni küresel gelişmeler, Ürdün'ün özellikle 2020'de büyük miktarlardaki Eurobond geri ödemelerinin yapılacağı bir dönemde yabancı fon akışlarına bağımlılığını yoğunlaştıracağı öngörülmektedir. (<https://www.worldbank.org/en/country/jordan/overview>)

Başka ülkelerde çalışan Ürdünlülerin, 2018 yılında ülkelerine gönderdikleri döviz miktarı (remittances) 4,1 milyar Dolar olup, 42,2 milyar Dolarlık milli gelire katkısı %10,5 düzeyindedir. (Dünya Bankası)

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Kısıtlı sanayi altyapısı ve hammadde kıtlığı nedeniyle Ürdün, dış ticaretinde geçmişten bugüne kronik açıklar vermiş bir ülkedir. Hızlı nüfus artışı ile beraber, petrolde ve gıda maddelerinde dışa bağımlılık durumu daha da artmıştır. 1980 yılından itibaren ithalatın ihracatla dengelenmesine çalışılmış; özellikle tıbbi malzeme ve ilaç, tekstil, gübre, çimento gibi sanayi sektörlerinde gelişim desteklenmiştir.

Ürdün'ün AB ile Ortaklık Anlaşması 1 Ocak 1999'da imzalanarak 26 Mart 2002'de yürürlüğe girmiş, 12 yıl içinde de bir Serbest Ticaret Anlaşması hedefi konmuştur. Söz konusu Anlaşma gereğince Ürdün'ün sanayi malları kademeli indirimler sonrasında gümrüksüz AB pazarlarına girebilecek, tarım ürünleri ise belirli tarife ve kotalara tabi tutulacaktır.

Ürdün-ABD Serbest Ticaret Anlaşması (STA) ise 24 Ekim 2000 tarihinde imzalanarak, Ocak 2001'de yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Anlaşma ile Ürdün; Kanada, Meksika ve İsrail'den sonra ABD ile STA yapan 4. ülke olmuştur. Anlaşma uyarınca, başta tekstil ve gıda maddeleri olmak üzere birçok ürünün gümrük vergilerinde kademeli olarak indirimler gerçekleştirilmiş olup; anlaşmanın on yıllık bir dönemi kapsamı hedeflenmiştir. Ürdün ABD ile ayrıca, 1997 yılında "Nitelikli Sanayi Bölgeleri Anlaşması da" imzalamıştır. (<https://ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/jordan-fta>)

11 Nisan 2000 tarihinde DTÖ'ye üye olan Ürdün, EFTA ülkeleri, Singapur ve Kanada ile de STA imzalamıştır. Ürdün, Mısır, Fas ve Tunus arasında 2004 yılında Aghadir Anlaşması imzalanmıştır. Arap Ligi üyesi olan Ürdün, Arap Serbest Ticaret Alanı'nın da (GAFTA) üyesidir. (<http://amcham.jo/wp-content/uploads/2018/12/IB-Jordans-Trade-Agreements.pdf>)

Türkiye ile Ürdün arasında 1 Aralık 2009 tarihinde Amman'da imzalanmış olan STA ise, Ürdün'ün tercihli rejim kapsamında ithal edilen ürünlerin yerel endüstrisini olumsuz etkilediğini ve olumsuz ekonomik koşullarını gerekçe göstererek yeniden müzakere edilmesi talebi üzerine yapılan yeni müzakereler sonucunda anlaşma sağlanamadığından, 22 Kasım 2018 tarihinde feshedilmiştir. Ürdün, Türkiye'den ithal edilen mallar için STA kapsamında belirlenen tavizli gümrük vergileri yerine DTÖ'nün "en çok gözetilen ulus" (MFN) vergilerini tahsil etmeye başlamıştır. Bilahare, iki ülke arasında 1 Ekim 2019 tarihinde Ticari ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması imzalanmıştır.

Ürdün'ün ithalat gümrük vergi oranlarıyla ilgili web sayfaları aşağıda belirtilmektedir.

-<https://www.customs.gov.jo/ar/index.aspx>

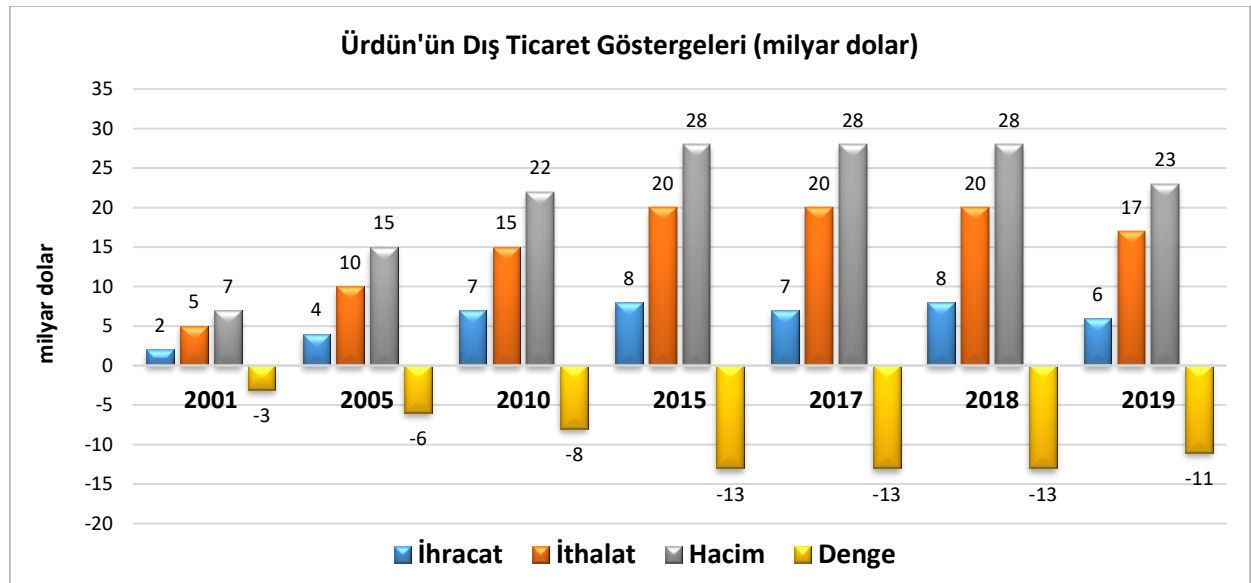
-http://madb.europa.eu/madb/datasetPreviewFormATpubli.htm?datacat_id=AT&from=publi

Ülkenin Dış Ticareti (1.000\$)

YILLAR	İHRACATI	İTHALATI	HACİM	DENGE
2001	2 294 436	4 871 336	7 165 772	-2 576 900
2005	4 284 169	10 454 580	14 738 749	-6 170 411
2010	7 023 137	15 262 001	22 285 138	-8 238 864
2015	7 832 977	20 474 909	28 307 886	-12 641 932
2016	7 509 083	19 207 038	26 716 121	-11 697 955
2017	7 469 238	20 407 329	27 876 567	-12 938 091
2018	7 750 263	20 309 901	28 060 164	-12 559 638
2019	6 406 183	17 040 020	23 446 203	-10 633 837

Kaynak: Trademap-mirrordata/Ürdün (30.06.20)

İthalatı, ihracatına göre yüksek seyretmektedir. Dış ticareti açık vermektedir.

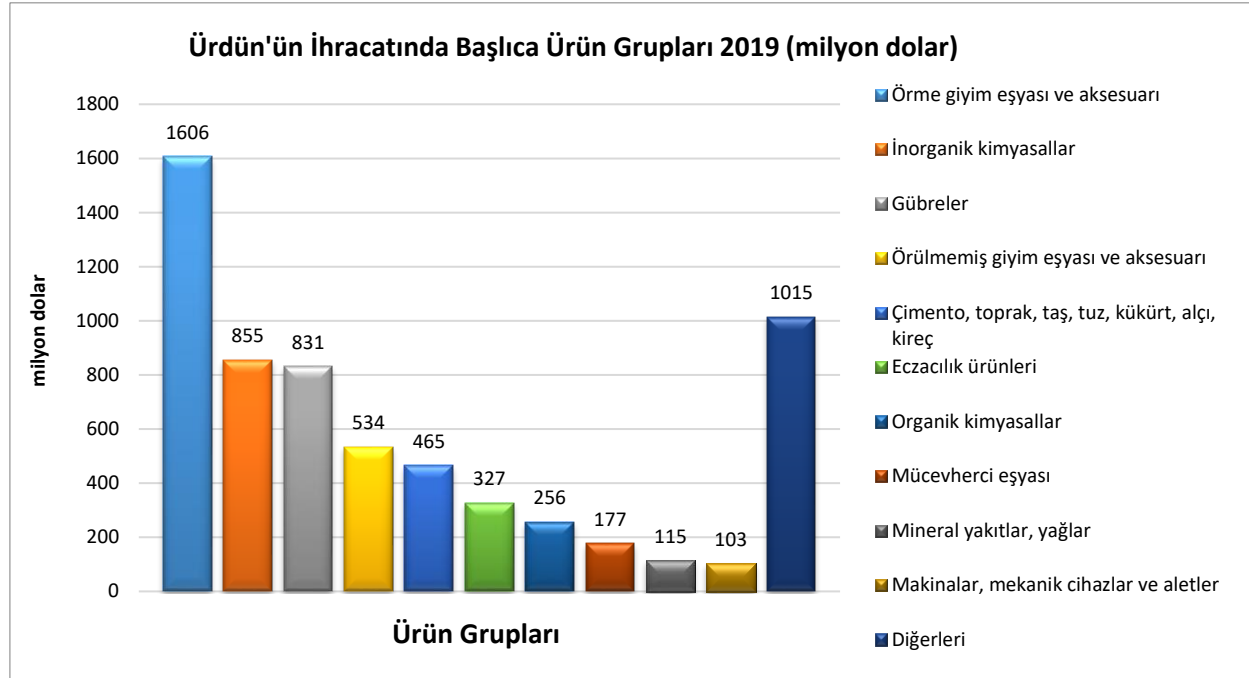

Kaynak: Trademap-mirrordata/Ürdün

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticareti

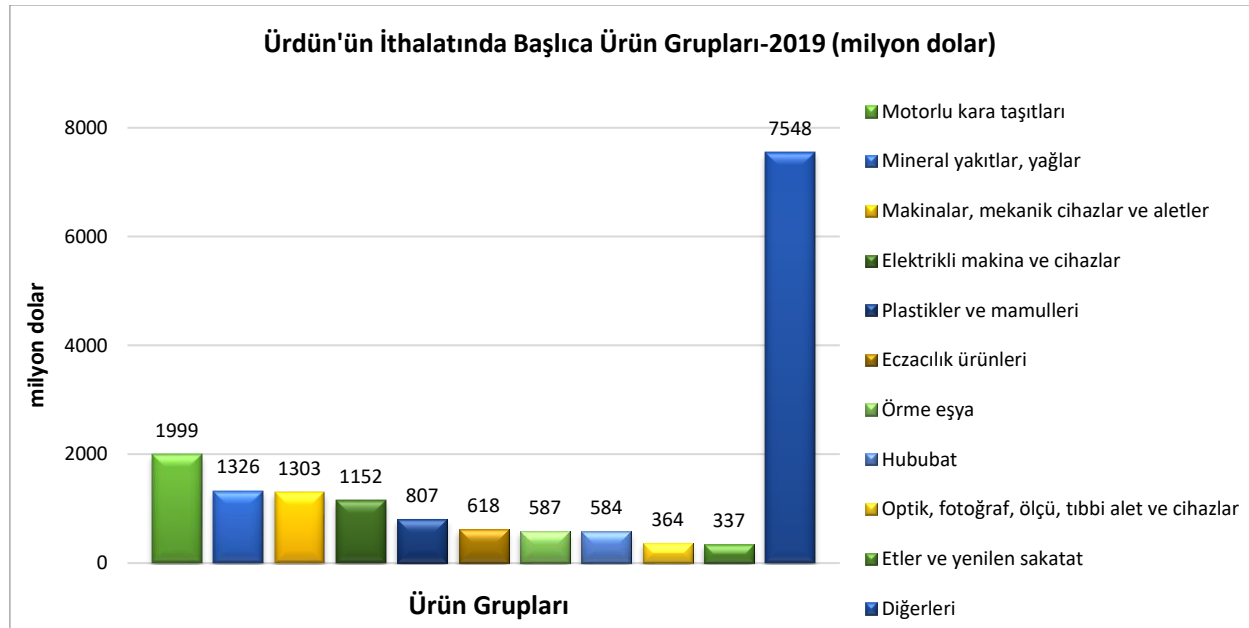
İhracatı

Kaynak:Trademap [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Geçmiş yıllar itibarıyla geleneksel ihraç ürünleri; potaslı kimyasal gübreler (gtip:3104), ve kalsiyum fosfattır (gtip:2105) ile tıbbi ilaçlardır (dozlandırılmış-gtip:3004). 2019 yılı ihracatında ise potaslı kimyasal gübreleri takiben, kazak/süveter (gtip:6110) ve fosforik asitler (gtip:2809) başı çekmiştir.

İthalatı

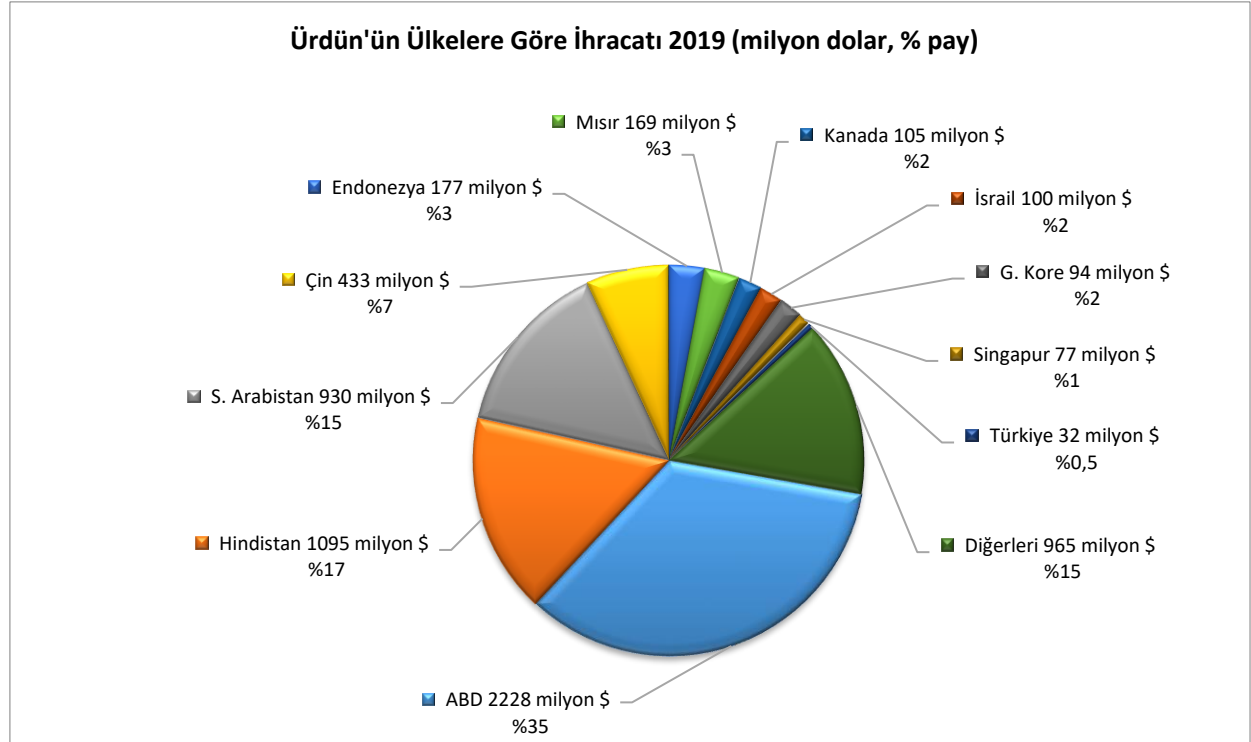

Kaynak:Trademap [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthal edilen başlıca ürünler; otomobiller (gtip:8703), petrol ürünleri (gtip:2710) ve doğalgaz (gtip:2711) ile tıbbi ilaçlar (gtip:3004) ve diğer örme mensucattır (gtip:6006).

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

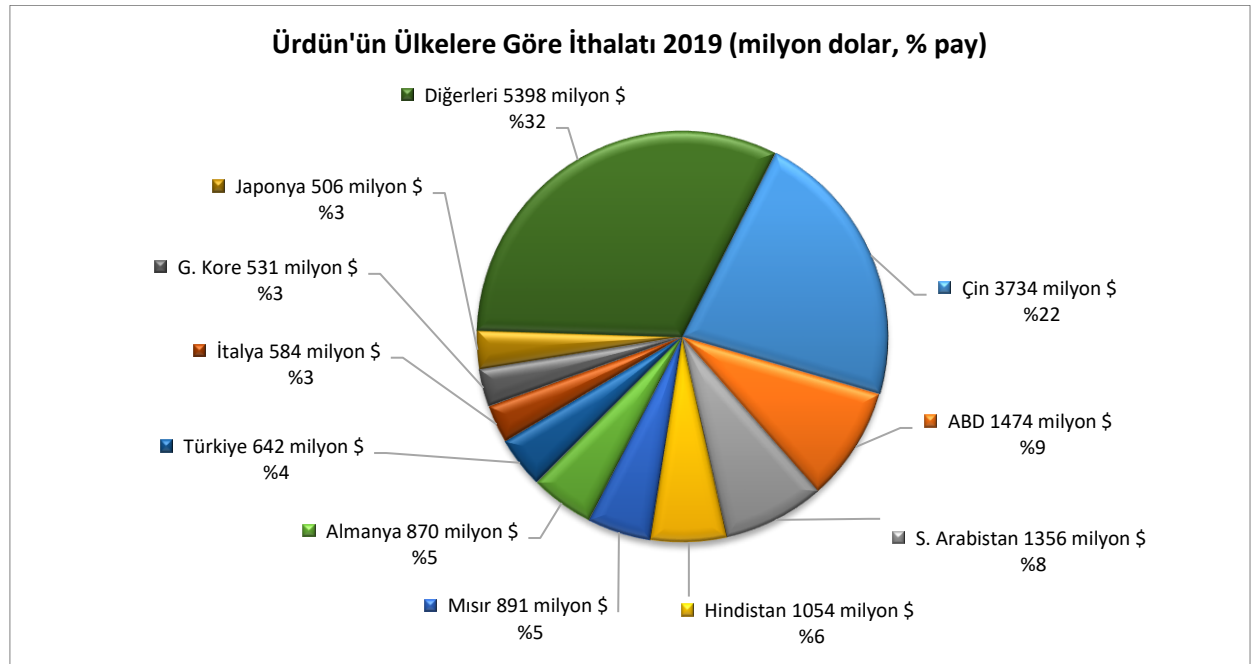
İhracatı

Kaynak: Trademap [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İhracatında ABD geleneksel pazarı olup, açık ara önde yer almaktadır. Hindistan ve S. Arabistan takip eden ülkelerdir. ABD'ye ihracat %82 oranında hazır giyim sektörü (gtip: 61 ve 62) ağırlıklıdır.

İthalatı

Kaynak: Trademap-mirrordata/Ürdün [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

2019 yılı ithalatında Çin, ABD ve S. Arabistan önde gelmektedir.

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Gümrükler, vergilendirme, şirketler kanunu ve finansal piyasalar gibi alanlarda son yıllarda özel sektörün lehine yapılan değişiklikler ve fikri mülkiyet haklarının korunmasına ilişkin çıkarılan yasalar, özellikle bilgi teknolojileri, sağlık, medikal, inşaat, turizm ve madencilik sektörlerinde yabancı yatırımcıların güveninin kazanılmasında etkili olmuş, yabancı yatırımların payı artmıştır.

Ürdün'ün yatırımları teşvik ve özendirme sistemi vergi, finansal destekler ve gümrük vergisi muafiyetlerinden oluşmaktadır.

2014 yılında yürürlüğe giren 30 sayılı Yatırım kanunu, Ürdün Yatırım İdaresini (Jordan Investment Commission-JIC-) yatırımların teşvik edilmesi, ihracatın desteklenmesi ve yatırımcılara güvenli ve istikrarlı bir ortam sunulması için tek yetkili kuruluş olarak tayin etmiştir. . (<https://www.jic.gov.jo/en/>)

JIC, Akabe Serbest Bölgesi dışındaki tüm alanlardan sorumludur. Kurum bünyesinde oluşturulan "Yatırım Penceresi" çeşitli alanlarla ilgili belge ve lisansları düzenlemekle yetkili idarelerin temsilcilerinde oluşmakta ve belirlenmiş süreler içerisinde bu belgeleri düzenlemekle yükümlüdür

Serbest Bölgeler

Amman'a ilaveten diğer bölgelerin de kalkınması amacıyla yatırımcılar ve işadamları Amman'ın dışındaki bölgelerde iş yapmaya teşvik edilmektedir. Bu amaçla Akabe (<http://www.aqabazone.com/>) sonrasında 2007 yılında Mafraq ve Irbid'de de özel ekonomik bölgeler (SEZ) kurulmuştur.

Irbid bölgesinde yer alan ve devlete ait Al- Hasan Sanayi Bölgesi en fazla firmanın olduğu bölgedir. Firmaların büyük bir kısmı Çin ve Tayvan yatırımı olup, tekstil ve konfeksiyon konusunda faaliyet göstermektedir.

Ayrıca, Ürdün'de 4 tanesi devlete ait olmak üzere 13 adet Nitelikli Sanayi Bölgesi (Qualified Industrial Zones - QIZ) bulunmaktadır.

1994 yılında imzalanan İsrail-Ürdün Barış Anlaşmasının ekonomik etkisi (yada barış sürecinin bir parçası) olarak da değerlendirilen QIZ projesi, 1997 yılında yürürlüğe giren Ürdün'ün ABD ile imzaladığı "QIZ Anlaşması" kapsamında kurulmaya başlanmıştır.

Ürdün'de yıllardır düşük gelirli iç piyasaya üretim yapan ve güvenilir ihraç pazarları bulmakta zorluk çeken imalatçılar, nitelikli sanayi bölgeleri üzerinden ABD'ye 2005 yılından bu yana gümrüksüz ihracat yapma imkanı sayesinde ihraç ürünlerini de çeşitlendirmişlerdir.

5. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

İkili ticaret Türkiye lehine fazla vermektedir.

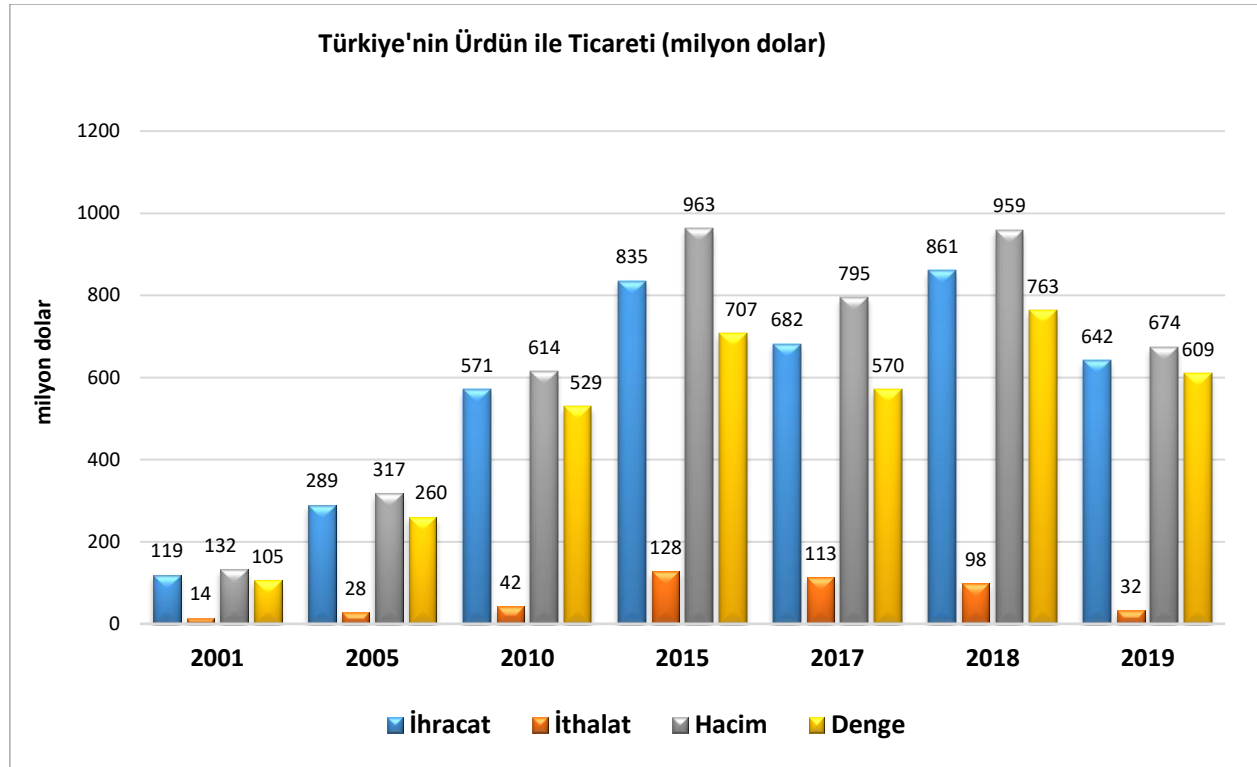
Ürdün, Türkiye'nin 2019 yılı ihracatında binde dört pay ile 52. sırada, ithalatında ise 105. sırada yer almıştır.

Türkiye-Ürdün Dış Ticareti (1.000 \$)

YILLAR	TÜRKİYE'NİN İHRACATI	TÜRKİYE'NİN İTHALATI	HACİM	DENGE
2001	118 901	13 525	132 426	105 376
2005	288 648	28 321	316 969	260 327
2010	571 334	42 450	613 784	528 884
2015	834 760	127 919	962 679	706 841
2016	711 037	102 259	813 296	608 778
2017	682 477	112 644	795 121	569 833
2018	860 870	97 848	958 718	763 022
2019	641 525	32 154	673 679	609 371

Kaynak: trademap-directdata/Türkiye (30.06.20)

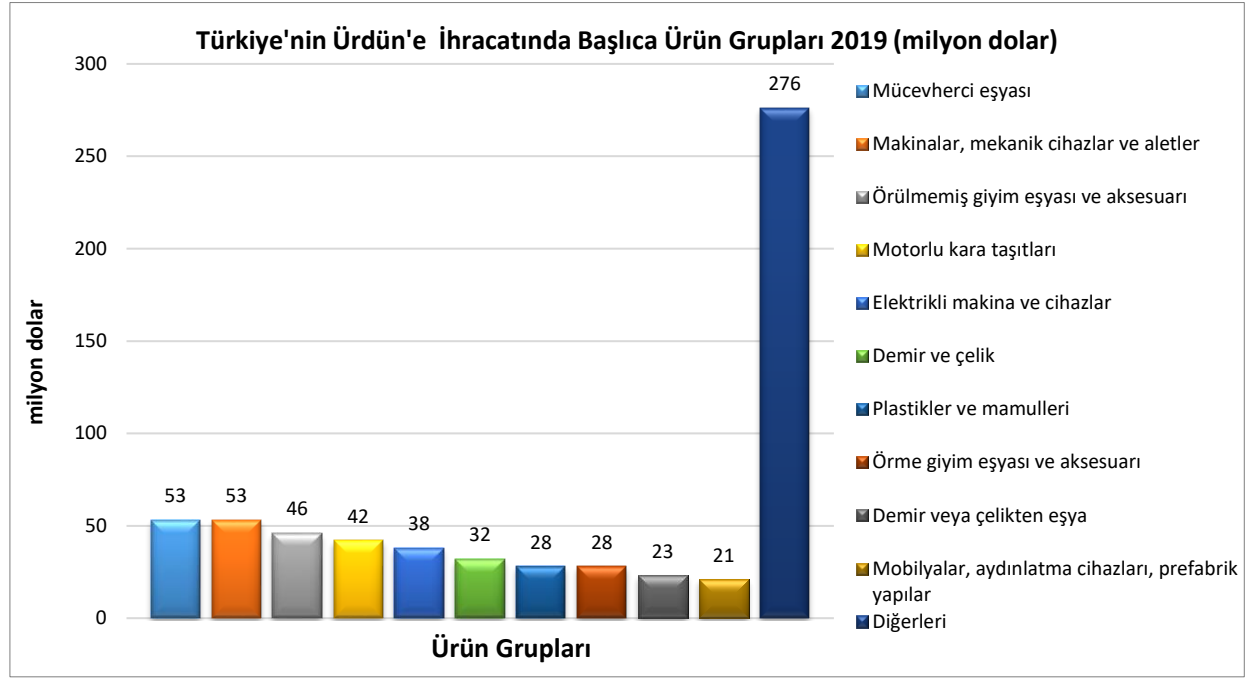
2019 yılı önceki iki yıla göre ikili ticaretin gerilediği sene olmuştur.

Kaynak: Trademap

Ürdün'ün 2019 yılı ithalatında Türkiye %3,8'lik pay ile 7. sırada, ihracatında ise binde beş pay ile 23. sırada yer almıştır. (Trademap-mirrordata/Ürdün)

Türkiye'nin Ürdün'e İhracatında Başlıca Ürünler

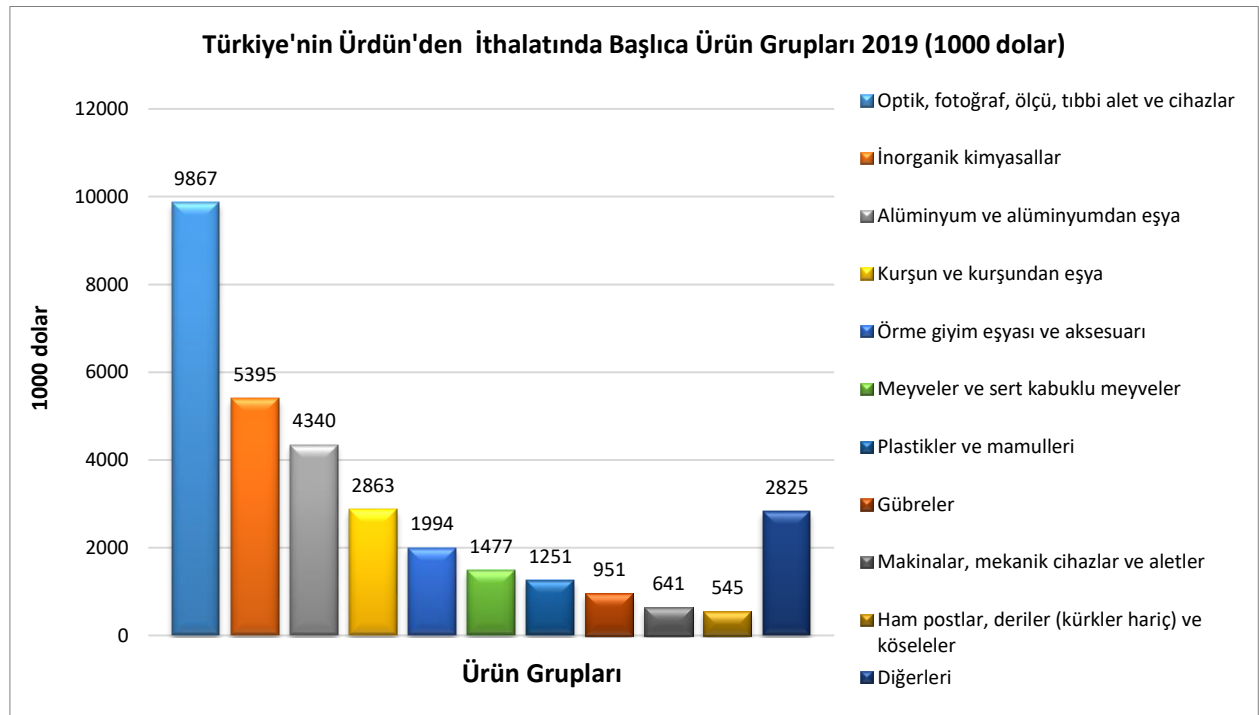

Kaynak: Trademap-directdata/Türkiye [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İhraç edilen başlıca ürünler; mücevherat, otomobil, kadın için elbise ve mobilya yer almaktadır.

Türkiye'nin Ürdün'den İthalatında Başlıca Ürünler

Ürdün'den yapılan ithalatta önde gelen ürünler; optik cihazlar (%31), nitrat (%17) ve alüminyum sac/levha (%12) ve işlenmemiş kurşundur (%9).

Kaynak: Trademap-directdata/Türkiye [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

EKLER:**EK-1: Ürdün'ün İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)**

GTİP	ÜRÜNLER (ilk 15)	2017	2018	2019	Pay (% 2019)	Değişim (% 2018-2019)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		7 469 238	7 750 263	6 406 183	100	-17,3
3104	Potasslı mineral veya kimyasal gübreler	472 600	542 578	621 117	9,7	14,5
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	983	1 303	611 636	9,5	46840,6
2809	Difosfor pentaoksit, fosforik asit ve polifosforik asitler	153 848	140 460	462 715	7,2	229,4
2510	Tabii kalsiyum fosfatlar, tabii alüminyum kalsiyum fosfat ve fosfatlı tebeşir	375 733	368 694	454 882	7,1	23,4
6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	164	761	299 022	4,7	39193,3
6104	Kadın ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, etek, pantolon, tulum ve şort (örme)(yüzme kıyafeti hariç)	152	256	249 146	3,9	97222,7
2908	Fenollerin ve fenol-alkollerin halojenlenmiş/sülfolanmış/nitrolanmış/nitrozolanmış türevleri	0	0	244 214	3,8	100
6103	Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (örme)(yüzme kıyafeti hariç)	230	124	219 385	3,4	176823,4
3105	Azot, fosfor ve potasyumun ikisini veya üçünü içeren mineral veya kimyasal gübreler	41 950	26 418	204 023	3,2	672,3
6105	Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler (örme)	80	911	162 754	2,5	17765,4
6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	10 783	9 156	158 795	2,5	1634,3
3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	16 121	17 218	147 112	2,3	754,4
6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	62 901	28 173	138 071	2,2	390,1
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	422 590	436 334	123 609	1,9	-71,7
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	3 632	109 295	115 260	1,8	5,5

Kaynak: Trademap-mirrordata/Ürdün (30.06.20)

EK-2: Ürdün'ün İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER (ilk 15)	2017	2018	2019	Pay (%, 2019)	Değişim (% 2018-2019)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		20 407 329	20 309 901	17 040 020	100	-16,1
8703	Otomobiller	1 473 529	1 089 348	1 322 924	7,8	21,3
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	1 075 546	1 481 693	646 687	3,8	-56,4
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	1 184 993	1 437 772	599 192	3,5	-58,3
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	439 060	448 137	450 636	2,6	0,6
6006	Diğer örme mensucat	317 249	391 935	358 513	2,1	-8,5
8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	303 431	264 831	267 951	1,6	1,2
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	190 700	210 040	240 771	1,4	14,6
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	430 431	483 544	236 880	1,4	-51
1006	Pirinç	161 746	173 871	183 192	1,1	5,4
6402	Dış tabanı ve yüzü kauçuk veya plastik maddeden olan diğer ayakkabılar	5 101	3 843	173 417	1	4412,5
8541	Diyodlar, transistörler vb yarı iletken tertibat; ışık yayan diyodlar; monte edilmiş piezo elektrik kristaller	166 184	174 377	163 190	1	-6,4
1003	Arpa	138 835	197 367	144 628	0,8	-26,7
8803	88.01 ve 88.02 Pozisyonlarındaki hava taşıtlarının aksam ve parçaları	233 940	210 436	131 004	0,8	-37,7
1001	Buğday ve mahlut	190 704	262 535	129 970	0,8	-50,5
1005	Mısır	195 512	184 743	124 786	0,7	-32,5

Kaynak: Trademap-mirrordata/Ürdün (30.06.20)

EK-3: Ürdün'ün Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

	ÜLKELER (İLK 15)	2017	2018	2019	Pay (%, 2019)	Değişim (% 2018-2019)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		6 707 313	6 704 185	6 406 183	100	-4,4
1.	ABD	1 728 198	1 856 790	2 227 684	34,8	20
2.	Hindistan	879 714	1 059 376	1 095 436	17,1	3,4
3.	S. Arabistan	825 029	804 354	930 164	14,5	15,6
4.	Çin	278 941	214 182	433 197	6,8	102,3
5.	Endonezya	188 564	190 806	176 939	2,8	-7,3
6.	Mısır	103 658	175 162	168 698	2,6	-3,7
7.	Kanada	78 081	84 134	105 452	1,6	25,3
8.	İsrail	74 515	79 620	99 648	1,6	25,2
9.	G. Kore	71 928	54 615	94 431	1,5	72,9
10.	Singapur	16 581	18 787	77 051	1,2	310,1
11.	Tayvan	59 388	71 938	65 965	1	-8,3
12.	Hollanda	52 010	53 989	63 449	1	17,5
13.	İspanya	42 068	46 495	58 296	0,9	25,4
14.	Hong Kong	37 297	50 967	57 208	0,9	12,2
15.	İtalya	50 790	61 432	55 049	0,9	-10,4
...	...	...	...	...	...	...
23.	Türkiye	112 644	97 848	32 154	0,5	-67,1

Kaynak: Trademap-mirrordata/Ürdün (30.06.20)

EK-4: Ürdün'ün Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

	ÜLKELER (İLK 15)	2017	2018	2019	Pay (%, 2019)	Değişim (% 2018-2019)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		18 879 928	19 238 212	17 040 020	100	-11,4
1.	Çin	2 811 456	2 973 958	3 734 207	21,9	25,6
2.	ABD	1 920 681	1 581 372	1 474 446	8,7	-6,8
3.	S. Arabistan	1 232 229	1 565 809	1 355 523	8	-13,4
4.	Hindistan	496 636	519 758	1 053 859	6,2	102,8
5.	Mısır	517 536	658 384	890 950	5,2	35,3
6.	Almanya	843 042	958 833	869 538	5,1	-9,3
7.	Türkiye	682 477	860 870	641 525	3,8	-25,5
8.	İtalya	791 705	607 976	584 202	3,4	-3,9
9.	G. Kore	647 940	520 208	531 259	3,1	2,1
10.	Japonya	546 526	426 700	506 484	3	18,7
11.	Hollanda	542 870	403 721	430 885	2,5	6,7
12.	Rusya	133 966	588 306	365 105	2,1	-37,9
13.	İngiltere	447 670	327 955	357 829	2,1	9,1
14.	Brezilya	223 603	263 910	331 641	1,9	25,7
15.	İspanya	480 656	292 633	326 556	1,9	11,6

Kaynak: Trademap-mirrordata/Ürdün (30.06.20)

Ek-5: Türkiye'nin Ürdün'e İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2017	2018	2019	Pay (% 2019)	Değişim (% 2018-2019)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		682 477	860 870	641 525	100	-25,5
7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallere veya kıymetli metallere kaplama metallere)	22 189	126 701	52 780	8,2	-58,3
8703	Otomobiller	13 045	16 484	19 042	3	15,5
6204	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	22 718	24 487	18 994	3	-22,4
9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	17 243	17 271	14 272	2,2	-17,4
7216	Demir veya alaşımsız çelikten profiller	9 569	13 250	13 388	2,1	1
5515	Sentetik devamsız liflerden diğer dokunmuş mensucat	6 907	11 752	12 500	1,9	6,4
1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler	14 224	13 601	11 256	1,8	-17,2
6006	Diğer örme mensucat	10 766	8 145	10 979	1,7	34,8
5402	Sentetik filament iplikleri (dikiş ipliği hariç) (perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	7 076	4 602	9 394	1,5	104,1
7214	İnşaat demiri	8 986	4 923	9 318	1,5	89,3
6206	Kadınlar ve kız çocuklar için bluzlar, gömlekler ve gömlek-bluzlar	11 820	11 258	8 220	1,3	-27
8534	Baskı devreler	1	1	7 797	1,2	779600
406	Peynir ve pıhtılaşmış ürünler	6 912	8 984	7 610	1,2	-15,3
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	8 628	10 790	7 508	1,2	-30,4
3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri	11 559	8 690	7 332	1,1	-15,6

Kaynak: Trademap-directdata/Türkiye

Ek-6: Türkiye'nin Ürdün'den İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2017	2018	2019	Pay (% 2019)	Değişim (% 2018-2019)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		112 644	97 848	32 154	100	-67,1
9013	Sıvı kristalli tertibat, lazerler, diğer optik cihaz ve aletler	0	0	9 849	30,6	0
2834	Nitritler; nitratlar	2 893	2 343	5 306	16,5	126,5
7606	Aluminyum saclar, levhalar, şeritler (kalınlığı 0,2 mm. yi geçenler)	3 129	5 045	3 705	11,5	-26,6
7801	İşlenmemiş kurşun	852	2 377	2 863	8,9	20,4
804	Hurma, incir, ananas, avokado ve guava armudu, mango ve mangost (taze/kurutulmuş)	708	876	1 477	4,6	68,6
3105	Azot, fosfor ve potasyumun ikisini veya üçünü içeren mineral veya kimyasal gübreler	79 427	66 371	951	3	-98,6
3921	Plastikten diğer plakalar, levhalar, yapraklar, filmler, folyeler ve şeritler	82	47	860	2,7	1729,8
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	1 234	731	643	2	-12
7602	Aluminyum döküntü ve hurdaları	0	0	598	1,9	0
8480	Metal dökümhaneleri için dereceler; döküm plakaları; döküm modelleri; metaller, karbürler, cam, plastik vb için kalıplar	114	29	479	1,5	1551,7
4101	Sığır (bufalo dahil) ve at cinsi hayvanların ham post ve derileri	1 310	1 381	469	1,5	-66
5903	Plastik emdirilmiş, sıvanmış, kaplanmış veya plastikle lamine edilmiş mensucat	4 132	915	394	1,2	-56,9
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları	62	1	381	1,2	38000
6103	Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (örme)(yüzme kıyafeti hariç)	276	354	367	1,1	3,7
7310	Demir veya çelikten depo, sarnıç, küvler vb kaplar (hacmi <= 300 lt ve mekanik veya termik tertibatı olmayan)	704	1 087	356	1,1	-67,2

Kaynak: Trademap-directdata/Türkiye